

JOANNA BOJDA

**OBRAZY KOBIET
NA FOTOGRAFIACH WSPÓŁCZESNYCH
ARTYSTEK JAPOŃSKICH**

Próbka książki wyłącznie do celów informacyjnych.

© Copyright by Wydawnictwo KIRIN

SPIS TREŚCI

Przedmowa	7
Rozdział 1	
Nadidentyfikacja jako walka z ideałem piękna – <i>Anikora Ryoko Suzuki</i>	19
Rozdział 2	
Alienacja w miejscu pracy – <i>Tea Ceremony</i> Mariko Mori i <i>Elevator Girl</i> Miwy Yanagi.....	45
2.1. Mariko Mori – <i>Tea Ceremony</i>	45
2.2. Miwa Yanagi – <i>Elevator Girl</i>	65
Rozdział 3	
Wyłamanie ze standardów piękna – <i>OMIAI</i> i <i>Cover</i> Tomoko Sawady.....	83
Rozdział 4	
Znikająca twarz, znikająca tożsamość – <i>Self-portraits</i> Kimiko Yoshidy	106
Rozdział 5	
Intymny portret młodej Japonki – <i>Rooms and underwear</i> Maki Miyashity	127

Posłowie	149
Noty biograficzne artystek	153
Bibliografia	161
Indeks nazwisk i haseł	167

Rozdział 1

Nadidentyfikacja jako walka z ideałem piękna – Anikora Ryoko Suzuki

Wykorzystywanie w sztuce własnego ciała jest strategią chętnie wybieraną przez japońskie artystki. Obok Tomoko Sawady, Mariko Mori, Kimiko Yoshidy, Hiromi Toshikawy (Hiromix), Yoko Ono, Yoshiko Shimady czy Mari Tanigawy, Ryoko Suzuki jest kolejną artystką posługującą się autoportretem jako podstawą swoich prac. Jej nazwisko najczęściej wymienia się w kontekście sztuki feministycznej i genderowej, jak w publikacji towarzyszącej dużej wystawie w Brooklyn Museum w 2007 roku: *Global Feminisms: New Directions in Contemporary Art*, której kuratorkami były Linda Nochlin i Maura Reilly¹⁴. Uwzględnienie Suzuki na tej wystawie jednoznacznie wpisuje ją w dyskurs sztuki zajmującej się problemem gender i w istocie większość jej projektów (jak *Masturbation* z 1999 roku, *Bind* z 2001 roku, *Mama Doll* z 2005 roku, *Human being* z 2006 roku, *Anikora* z lat 2002-2011 czy *I am...* z 2011 roku) wiąże się z tym zagadnieniem. Artystka zazwyczaj łączy ze sobą medium fotografii i modyfikację ciała, nie zawsze swojego. Interesują ją stereotypy wytwarzane przez media oraz kobieca i męska seksualność.

¹⁴ *Global Feminisms...*, op. cit.

Ze względu na fakt, iż przedmiotem mojej analizy jest projekt *Anikora*, kolejnym kontekstem, w który można wpisać twórczość Suzuki, są artyści japońscy nawiązujący bezpośrednio do mangi i anime oraz estetyki *kawaii*, tacy jak Takashi Murakami, Makoto Aida, Tabaimo, Kenji Yanobe, Junko Mizuno, Yoshimoto Nara, Yukinori Yanagi, groovisions, Bome, Mr., Hitoshi Tomizawa, Henmaru Machino, Chiho Aoshima czy Aya Takanono. Większość z nich związana jest z grupą artystyczną *Superflat*, wykreowaną przez pierwszego z nich na przełomie XX i XXI wieku. Inspiracja postaciami z mangi i anime, szczególnie kobietami, to domena mężczyzn z tej grupy. Z kolei jej żeńskie przedstawicielki w swoich obrazach kobiet na ogół decydują się na estetykę przypominającą dziecięcą fantazję¹⁵. Artyści kojarzeni z *Superflat* posługują się estetyką pop-artu, grafiką komputerową i instalacjami, jednak żaden z wymienionych wyżej artystów nie wykorzystuje własnego ciała w swojej twórczości, jak to robi Suzuki.

Projekt *Anikora* składa się z trzech serii fotografii: *Anikora* (2002-2004), *Anikora Seifuku* (2007) oraz *Anikora Kawaii* (2009-2011). Jego tytuł nawiązuje do terminu *aikora*, czyli skrótowca sylabowego od słów *aidoru korāju*, zjaponizowanych angielskich wyrażeń *idol* i *collage*, odpowiednio: (tu:) idolka i kolaż. *Aidoru korāju* polega na komputerowym doklejeniu twarzy celebrytki do znalezionych wcześniej zdjęć anonimowych roznegliżowanych kobiet¹⁶. Praktyka ta ma najczęściej

¹⁵ M. Darling, *Plumbing the Depths of Superflatness*, [w:] „Art Journal”, Vol. 60, 2001, s. 80-89.

¹⁶ M. D. West, *Secrets, Sex, and Spectacle: The Rules of Scandal in Japan and the United States*, Chicago 2006, s. 83. Patrick Macias podaje, że ter-

Obrazy kobiet na fotografiach współczesnych artystek japońskich

Autor: Joanna Bojda

Jaka jest japońska kobieta? Ile ma w sobie z gejszy, z którą utożsamiana jest na Zachodzie, a ile z ryōsai kenbo, rodzimego ideału „dobrej żony i mądrej matki”? Czy pod mundurkiem pracownicy biurowej lub szkolnej uczennicy kryje się ułożona konformistka, czy raczej wyuzdana lolita lub spalona solarium kogaru? Na ile, mimo uniformizacji szkół i miejsc pracy, Japonki zachowują indywidualizm i jak postrzegają swoją rolę w ściśle skodyfikowanym społeczeństwie? Nikt na te pytania nie odpowiada lepiej, niż same Japonki, artystki, które poprzez swoje fotografie starają się ukazać dusze portretowanych kobiet. Prace Mariko Mori, Miwy Yanagi, Kimiko Yoshidy, Maki Miyashity, Tomoko Sawady oraz Ryoko Suzuki różnią się tematyką, techniką wykonania i podejściem do osoby modelki, lecz łączy je naczelny motyw miejsca, jakie społeczeństwo japońskie wyznacza kobietom oraz miejsca, w którym same chciałyby siebie widzieć.

Liczba stron: 170

format: A5

okładka: miękka

data wydania: grudzień 2014

cena detaliczna: 24,90 zł

patronaty: Torii, Nasza Japonia

Do kupienia na:

<http://sklep.kirin.pl/pl/ksiazki/812-obrazy-kobiet-na-fotografiach-wspolczesnych-artystek-japoskich.html>